

A hallgatói mentori és tutori motivációk az Óbudai Egyetemen

Sass Judit – Bodnár Éva - Molnár György

Óbudai Egyetem

Tanítsunk Magyarorszáért! egyetemi mentorprogram

Mentorálásra
felkészítő kurzus,
TMO 1.

Mentoráltak:
általános iskolák 6-
8. osztály

Heti rendszeresség,
3-5 diákot
mentorálnak

Felkészítő program részei (TMO1)

- Felkészülés a mentori feladatokra, a mentorszerepre

- A hátrányos és halmozottan hátrányos helyzet fogalma

A serdülőkor, pályaorientáció, a tanulók jövőképe

A mentori kommunikáció, interkulturális kommunikáció

A tanulás tanítása, digitális kompetencia-fejlesztés támogatása

A mentorálás fogalma, előnyei

- „Fejlődő, gondoskodó, megosztó és segítő kapcsolat
  - amelyben egy személy időt, tudást és erőfeszítést fektet be egy másik személy növekedésének, tudásának és készségeinek erősítésébe,
  - reagál az adott személy életének kritikus szükségleteire
  - olyan módon, amely az egyént felkészíti a nagyobb jövőbeli produktivitásra, teljesítményre.”
- Önismeret
  - Kompetenciák használata → saját életében alkalmazhat
  - Megtanul a környezetéhez kapcsolódni, hozzájárulni (Search Institute, 2017)

Szerepek: coach, tanácsadó, modell, tudásmegosztó & érzelmi támasz

(Shea, 1994: 13)

Mentorálás típusai a felsőoktatásban

Peer mentoring/ kortárs mentorálás

Fejlesztő kapcsolat

Idősebb/ tapasztaltabb és fiatalabb/ kevésbé tapasztalt kapcsolata

Cél:

- új környezethez alkalmazkodás támogatása
- egyetemre érkezés során támogat

TMO mentorálás

Nagyobb életkori, szocioökonómiai státusz eltérés

Cél: mentorált

- önbizalma,
- nem problémamegoldással, hanem tanácsadással segít

Átfedő célok:

Személyes fejlesztés - önbizalom, érzelmi-szellemi kompetenciafejlesztés

Tanulás támogatása – továbbtanulás/ karrier döntések támogatása

Mentori feladatok - kompetenciafejlesztés

Mentori kompetenciák

Kognitív készségek: Stratégiai tanulási megközelítés

Énhatékonyság: Önbizalom & szakmai kompetenciák; Karrier, Kiteljesedés, Értelemteliség, Személyes elégedettség

Együttműködés: Érzelmek kezelése, Kihívás és konfrontáció, Valahova tartozás-érzés, Szociálisan felelős vezetői képesség

Kommunikáció: Mentori jelenlét, Aktív hallgatás és kongruencia, Újrafogalmazás, Összegzés és megkérdőjelezés, Visszajelzés

(Brockbank és McGill 2006 id. Sanyal, 2017; Lunsford et al, 2017T; Tong & Kram, 2012)

Munkaerőpiaci kompetenciák

- **Kognitív készségek:** Analitikus, kreatív gondolkodás
- **Énhatékonyság:** Reziliencia, flexibilitás, agilitás; Motiváció, éntudatosság; Kíváncsiság; Megbízhatóság és részletekre fordított figyelem
- **Együttműködés:** Empátia és aktív figyelem; Vezetés és társas befolyás
- **Technológiai:** Tech literacy
- **Minőség-kontroll**

(World Economic Forum, 2023)

Vizsgálat, módszertan és résztvevők

Kutatási cél:

1. mentori részvételi motiváció és kompetencia fejlesztés területeinek/észlelt előnyeinek feltárása
2. Mentorálási szándék háttértényezőinek feltárása
→ javaslatok a programfejlesztésre

Eszközök:

- Mentori motiváció kérdőívet (Allen, 2003)
- Mentori személyközi viselkedés kérdőívet (Rocchi et al., 2017)
- A különleges bánásmódot igénylő tanulók mentorálása kérdőívet (Batsiou et al., 2008)
- Mentori készségek kérdőív (Sherman et al., 2000)

Résztvevők:

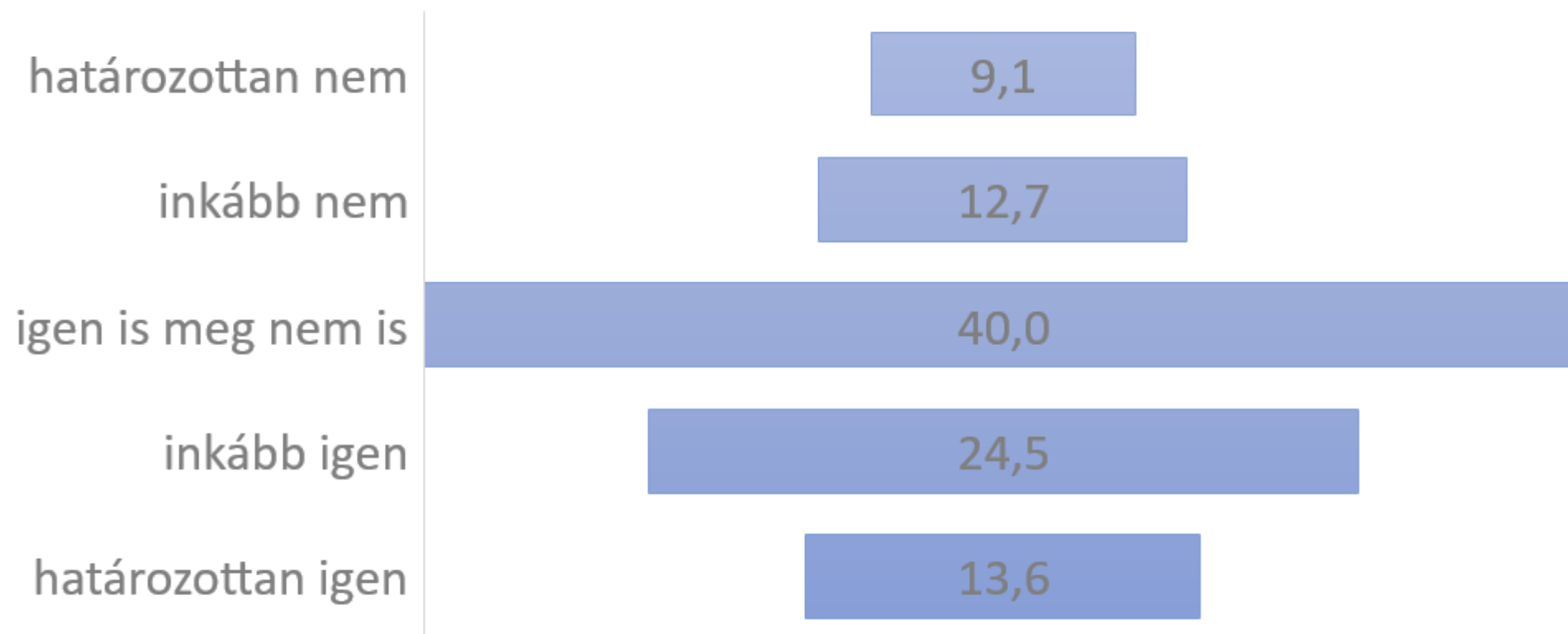
2023/24   őszi: 4
felkészítő   program,
tavaszi: 3   felkészítő
program.
N=113 fő (68,1 % férfi,
31,9% nő)

Eredmények

Mentorálási szándék

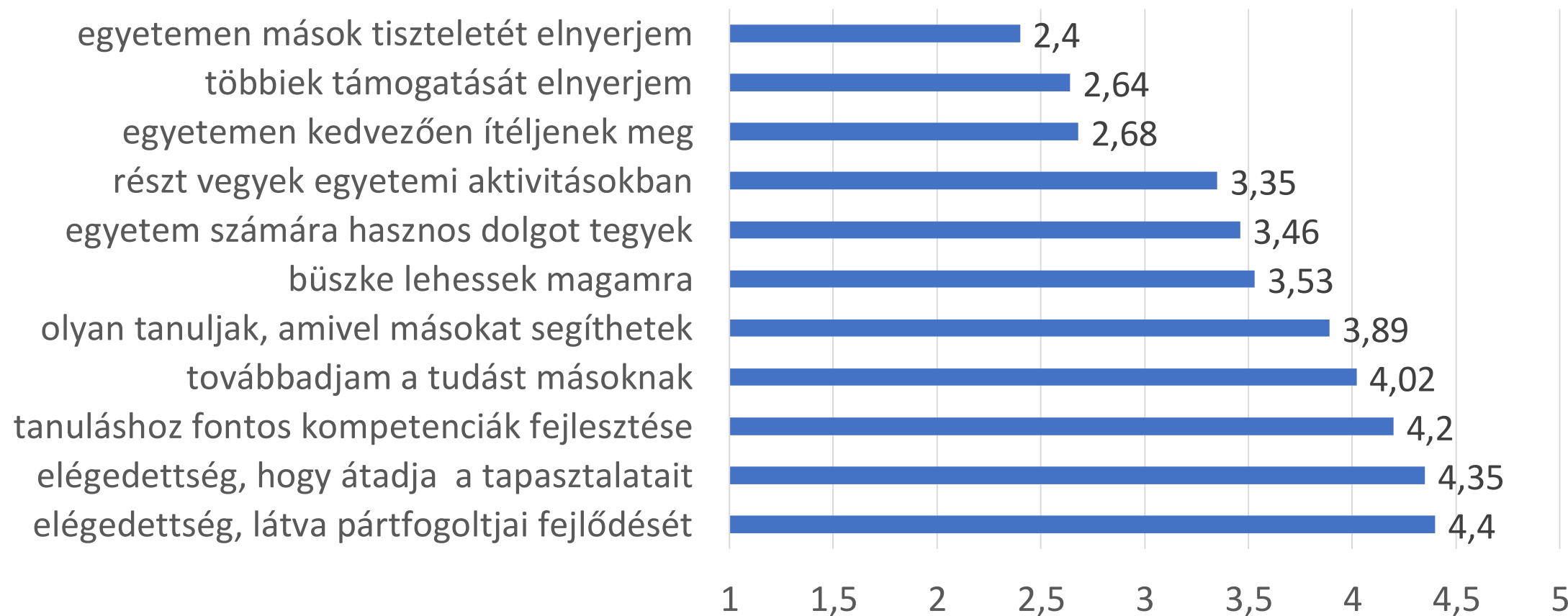
Mentorálási szándék a következő félévben (%)

<i>különleges bánásmódot igénylő tanulók mentorálása...</i>	mentorálási szándék
Szándék (fog mentorálni)	,562^{**}
Szándék (biztos, hogy mentorál)	,470 ^{**}

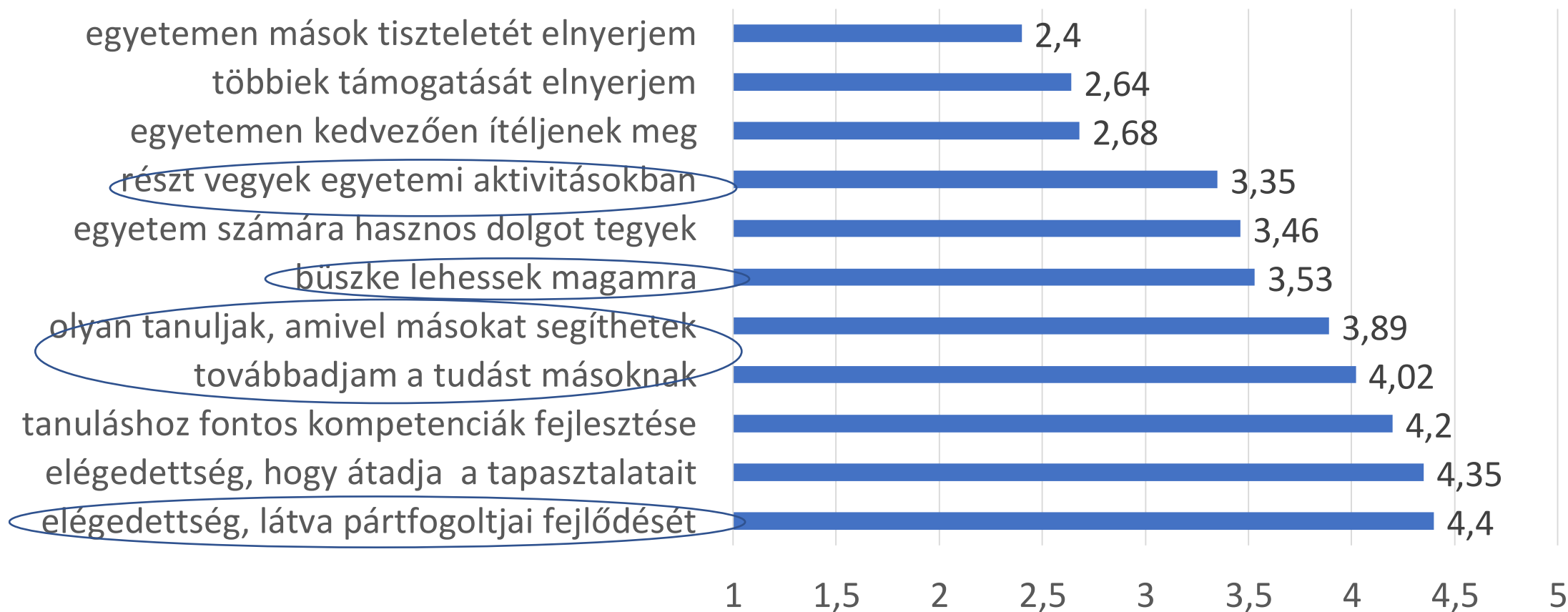
Mentor részvételi motiváció

A mentori felkészítésre jelentkezés oka

Mentor részvételi motiváció

A mentori felkészítésre jelentkezés oka

○ Mentorálási szándékkal $r = 0,35-0,46$

„mentori szerepfelfogás”

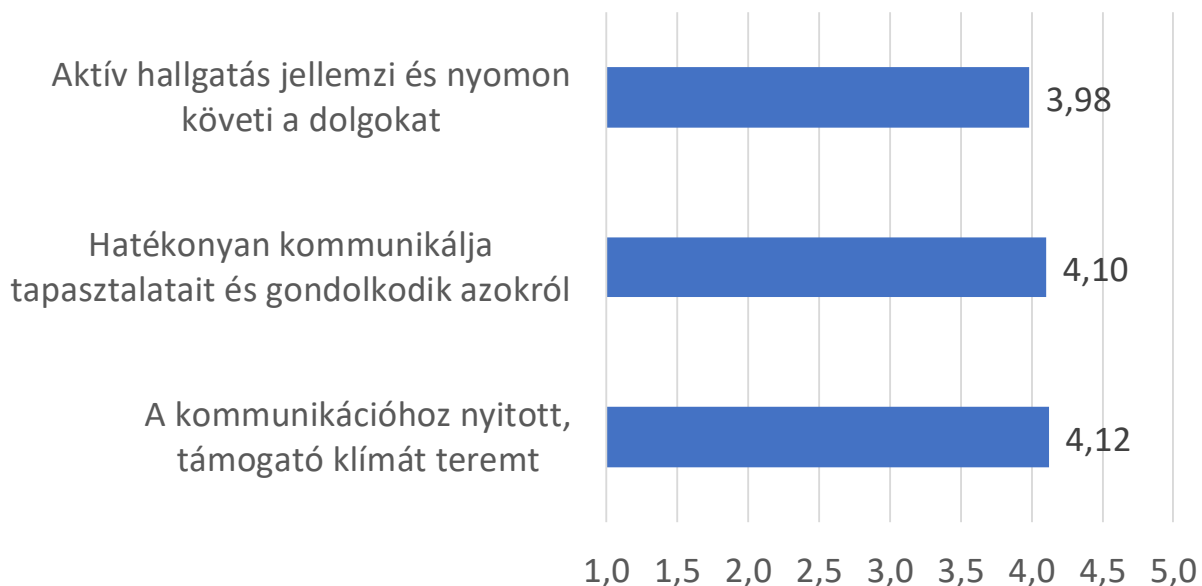
Bátorítsa arra a mentoráltat, hogy fejlessze a készségeit.		4,8
Mondja el a mentorálnak, hogy képes elérni dolgokat.	instrumentális „coach”	4,71
Bátorítsa arra a mentoráltat, hogy saját döntéseket hozzon.		4,62
Adjon a mentorálnak értékes visszajelzést.		4,61
Szánjon időt arra, hogy a mentoráltat megismerje.		4,59
Ismerje el, hogy a mentorált képes elérni a céljait.		4,58
Érdeklődjön az iránt, amit a mentorált csinál.		4,47
Támogassa a mentorált döntéseit.		4,42
Őszintén élvezze a mentorálttal töltött időt.		4,37
Adja meg a mentorálnak a szabadságot, hogy saját döntéseket hozhasson.		4,28
Támogassa a mentorált életével kapcsolatosan hozott döntéseit.	„Személyes támogatás,”	4,17
Rokonszenvet érezzen a mentorált iránt.		4,04

„mentori szerepfelfogás”

Bátorítsa arra a mentoráltat, hogy fejlessze a készségeit.	4,8
Mondja el a mentoráltkak, hogy képes elérni dolgokat.	4,71
Bátorítsa arra a mentoráltat, hogy saját döntéseket hozzon.	4,62
Adjon a mentoráltkak értékes visszajelzést.	4,61
Szánjon időt arra, hogy a mentoráltat megismerje. szándékkal $r=0,3$	4,59
Ismerje el, hogy a mentorált képes elérni a céljait.	4,58
Érdeklődjön az iránt, amit a mentorált csinál. <i>„Érzelmi bevonódás”</i>	4,47
Támogassa a mentorált döntéseit.	4,42
Őszintén élvezze a mentorálttal töltött időt. $r= 0,34$	4,37
Adja meg a mentoráltkak a szabadságot, hogy saját döntéseket hozhasson.	4,28
Támogassa a mentorál életével kapcsolatosan hozott döntéseit.	4,17
Rokonszenvet érezzen a mentorált iránt. $r=0,36$	4,04

Mentori készségek

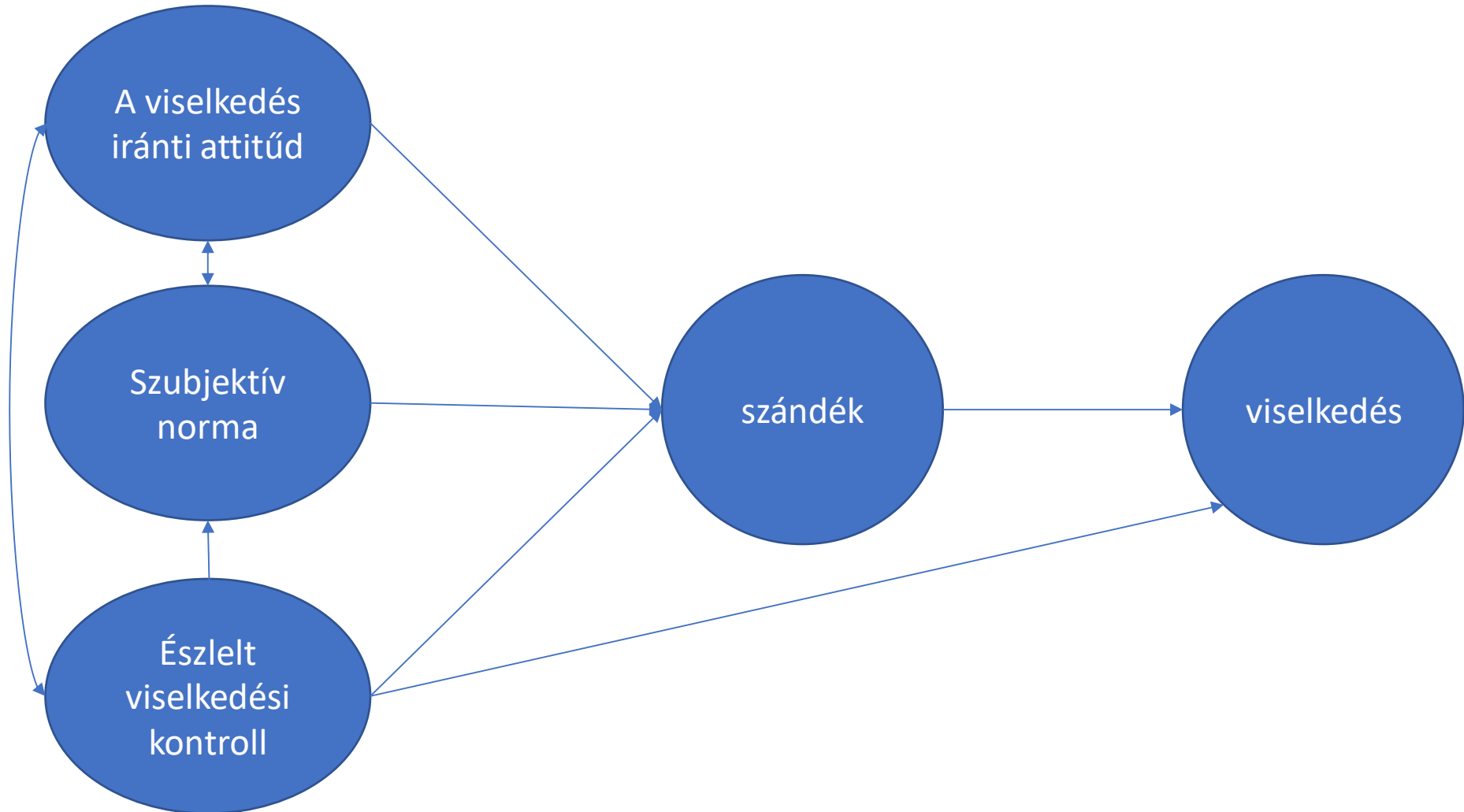
Mentori készségek

1.Hiszem, hogy minden emberben vannak potenciálok és képes fejlődni.	4,40
2.Tisztelem és megpróbálom megérteni más emberek nézőpontját.	4,36
3.Azt hiszem, követek el hibákat.	4,35
17.Érzéseimre reflektálok, kezelem azokat.	3,89
18.Ítéletemet felfüggesztem, amíg meghallgatok valakit.	3,82
19.Nem bánom, ha mások látják, hogy hibákat követek el.	3,70

	MENTORÁLÁSI SZÁNDÉK
Támogató klímát teremt	,274 * (p<0,05)
Hatékonyan kommunikálja tapasztalatait.	,231*(p<0,05)
Aktív hallgatás	,287** (p<0,01)

A tervezett viselkedés elmélete (Fishbein és Ajzen, 1991)

A különleges bánásmódot igénylő tanulók mentorálásával kapcsolatos attitűd alakulása

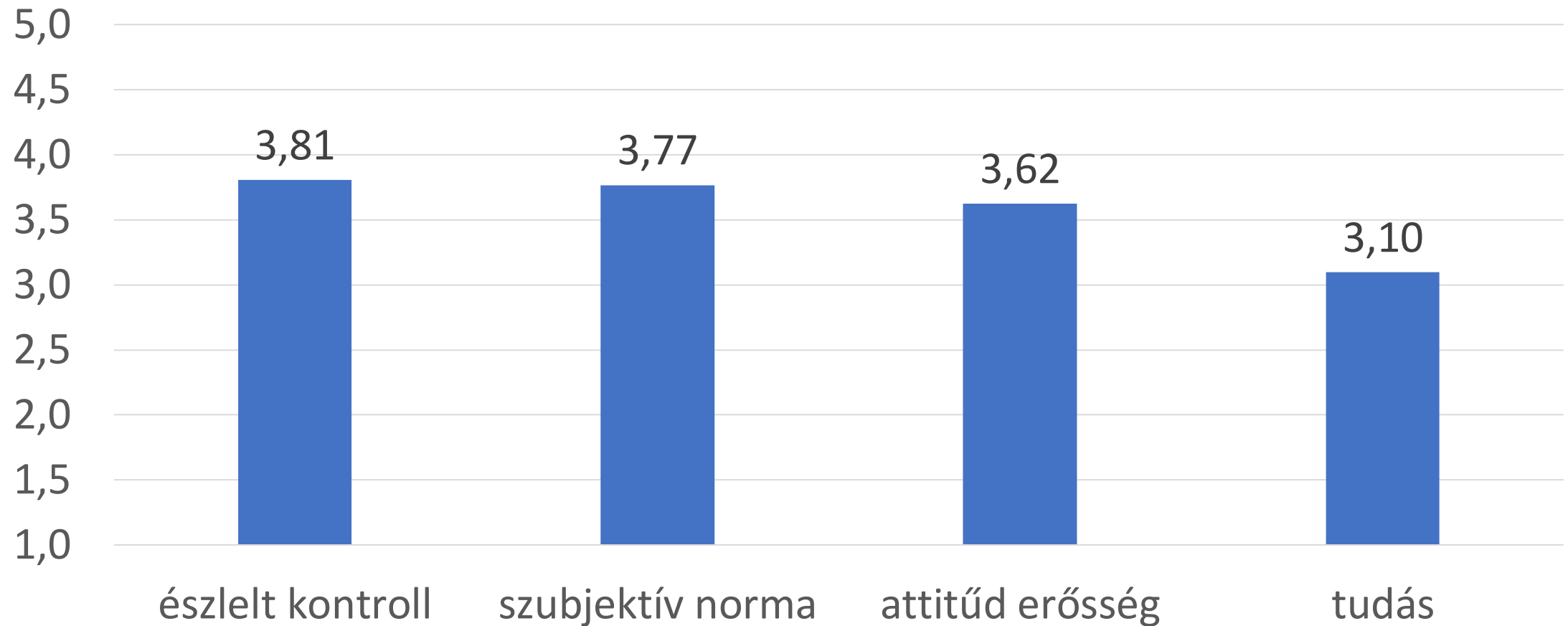
	1	2	3	4	5	6	7	
jó								rossz
hasznos								haszontalan
könnyű								nehéz
kellemes								kellemetlen
ügyetlen voltam								ügyes voltam

●	Előtte
●	Utána

inkább hasznos, kellemes – nem változott
Észlelt nehézség, hozzáértés – némileg nőtt

Különleges bánásmódot igénylő tanulók mentorálását befolyásoló tényezők átlaga

Mentorálás különleges bánásmódot igénylő tanulóknál – mentorálási szándék

<i>különleges bánásmódot igénylő tanulók mentorálása...</i>		mentorálási szándék
1.	Észlelt kontroll (képes mentorálni) → 2. Énhatékonyság	,525**
	Norma (fontos emberek véleménye)	,430**
2.	Szubjektív norma (Helyesnek érzi, hogy mentoráljon) → 1. Érték	,569**
	Szubjektív norma (Fontos számára, hogy mentoráljon)	,567**
	Tudás (Saját tájékozottság megítélése)	,398**
3.	Tudás (Másokhoz képest tájékozottság megítélése)	,285**
	Tudás (Megszerzett ismeretek birtokában, fog mentorálni) → 3. Tudás	,561**
	Érdekesnek találja, hogy mentoráljon	,543**

Részvételi motiváció- szándék

	mentorálási szándék
<i>részt vegyek egyetemi aktivitásokban.</i>	,436**
az egyetemen kedvezően ítélnének meg.	,264**
az egyetemen mások tiszteletét elnyerjem.	,268**
a többiek (társaim/oktatóim) támogatását elnyerjem.	,308**
az egyetem számára hasznos dolgot tegyek.	,277**
<i>a tanuláshoz fontos kompetenciáimat fejlesszem.</i>	
olyan dolgot tanuljak, amivel az egyetemen másokat segíthetek majd.	,365**
továbbadjam az egyetemen a tudást és az információt másoknak.	,353**
<i>büszke lehessek magamra, hogy mentori munkát végzek.</i>	,438**
<i>elégedettséget érzek, ha látom, hogy a pártfogoltjaim növekednek és fejlődnek.</i>	,462**
elégedettséget érzek, hogy átadom másoknak a tapasztalataimat.	,378**

Összegzés

Mi motiválja a mentorálást: észlelt előnyök

- Elégedettség-/ hatékonyságérzés (tapasztalatátadás, mentorált fejlődése, saját tanulási kompetenciák átadása & segítség)

Javaslat: mentorált fejlődésére, segítségre reflexió, egyetemi aktivitásként erősíteni a TMO-t

- Mentori szerepfelfogás: bátorít fejlődésre, célelérésre – COACH

Javaslat: a mentorálttal érzelmi kapcsolódás – „félelmek”-re reflexió

Amire érdemes építeni: mentorálási szándék befolyásolói a célcsoportnál

- Észlelt kontroll (énhatékonyság, tudás)
- Szubjektív norma (érték)
- Mentori kompetenciák: klíma megteremtése, tapasztalatai kommunikációja

Javaslat:

1. Szándéknál a legfontosabb érték tudatosítása, énhatékonyság-érzés fejlesztése

fejlesztendő az aktív hallgatás kompetenciája, önreflexió: érzések, előítélet és önelfogadás: hibázás